

Dat voor de stichting en vooral voor het instandhouden van eene inrichting als het cryogeen laboratorium een niet alleen talrijk, doch vooral ook goed geschoold en zaakkundig technisch personeel benevens goed ingerichte werkplaatsen vereischt waren, zal ieder inzien. Het is niet de geringste praestatie van Kamerlingh Onnes, dat hij allengs en na verloop van vele jaren van onvermoeiden arbeid, ook aan dit vraagstuk besteed, het tegenwoordige Leidsche laboratorium heeft weten te voorzien van een personeel, zoo bekwaam en vol toewijding, werkend in zoo goed ingerichte werkplaatsen, dat ook in dit opzicht wel weinig andere laboratoria zich met dat van Kamerlingh Onnes zullen kunnen vergelijken.

Maar er is meer dan dit. Dank zij de zorgen van de door Kamerlingh Onnes in 1901 opgerichte *Vereeniging tot bevordering van de opleiding tot instrumentmaker* vinden in die werkplaatsen onder leiding der voortreffelijke werkmeesters ongeveer 45 jongelieden eene opleiding in het instrumentmaken, glasblazen en aanverwante vakken. De wordingsgeschiedenis van deze opleiding, op zichzelf een merkwaardig stukje geschiedenis van het laboratorium, moet ik met stilzwijgen voorbijgaan. Wat den tegenwoor-

digen toestand betreft wil ik alleen vermelden, dat de *Vereeniging* beschikt over een jaarlijksch budget van bijna f 9000, welk bedrag, behalve aan de bezoldiging der leerkrachten en aan het verleen van toelagen aan de leerlingen, besteed wordt aan het afnemen van instrumentmakers-examen, het organiseren van vacatie-cursussen, het aanschaffen van moderne instrumentmakers-werktuigen, enz. De geheele opleiding geschiedt in samenwerking met de avondschoon van het allen Leidenaars bekende Genootschap *Mathesis Scientiarum Genitrix* en in 't bijzonder met den electrotechnischen cursus van dat genootschap. Wij merken hier in het voorbijgaan op, dat ook het oprichten van dezen cursus geheel aan het initiatief van Kamerlingh Onnes is te danken geweest.

En moet men er zich niet over verbazen, dat een man als Kamerlingh Onnes, wien nu de Nobel-prijs is toegekend, uitsluitend als blijk van waardeering van zijn wetenschappelijk werk, te midden van dat werk tijd en werkkraft heeft kunnen vinden voor een maatschappelijk werk van zulk een omvang, als ik het u hierboven heb trachten te schetsen?

Wij zijn thans gekomen aan het eind van deze korte

schets van het werk van Kamerlingh Onnes, en van het door hem gestichte laboratorium. Deze schets is vluchtig en oppervlakkig, ja zelfs hier en daar geheel onvolledig, maar dit heeft niet anders kunnen zijn, zelfs bij de groote welwillendheid der Redactie van dit weekblad in het verleen van plaatsruimte en in het tegemoet komen aan mijne wenschen betreffende de reproductie der afbeeldingen, voor welke welwillendheid ik hier gaarne mijn oprechten dank betuig.

Laat ik besluiten met den wensch, dat het mij gelukt moge zijn den lezer een, zij het ook vluchtigen, dan toch in hoofdzaak juist blik te verschaffen in het werk en de werkplaats van Kamerlingh Onnes en dat ik daarmee den indruk heb mogen vestigen, dat wij Kamerlingh Onnes dankbaar hebben te zijn, omdat hij als weinigen er toe bijgedragen heeft ons Vaderland groot te maken op een gebied, waarop ook een klein land in werkelijkheid groot kan zijn.

C. A. CROMMELIN,

Leiden, 29 November 1913.

1) Celsius, zooals ook alle verdere temperatuuropgaven in dit artikel.

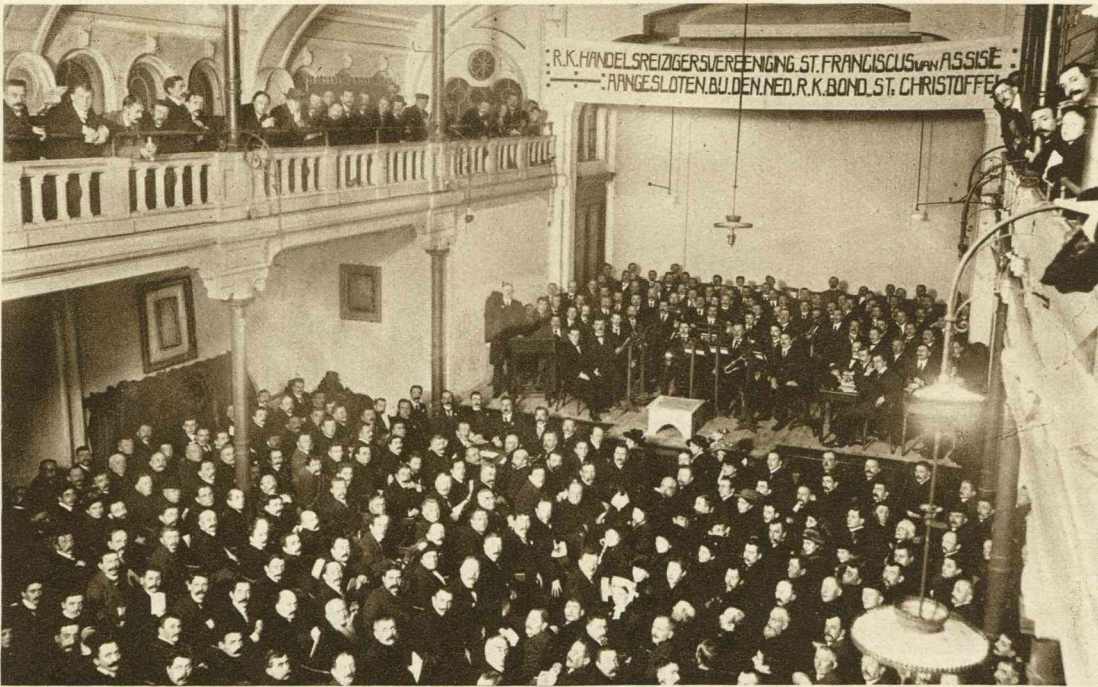
P. Smits.

Th. de Vreeze.

F. Brocken.

Den 30sten November had te Tilburg een grootsche huldebetooging voor Oud-Minister Talma plaats waaraan 39 verschillende Vereenigingen deelnamen. Meer dan 10.000 personen waren aanwezig om van hunne belangstelling te getuigen, terwijl Mr. Dr. J. Best een toepasselijke rede uitsprak, en de Heer de Vreeze, voorzitter van het comité een hulde-adres voorlas.

Foto's links: de deputatie uit Tilburg, welke oud-Minister Talma te 's-Gravenhage het hulde-adres heeft overhandigd. In het midden: de vergadering.

De Franche kopduikelaar Chanteloup, die te Amsterdam zijn kunsten heeft verfoond.

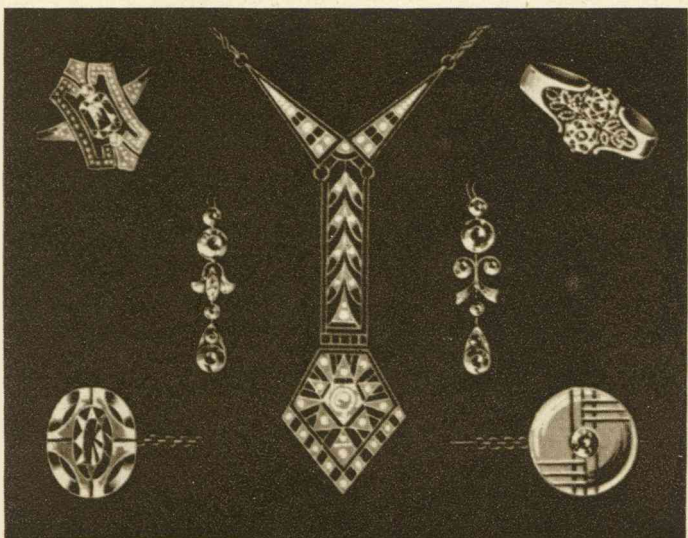

Het nieuwe gebouw der 's-Gravenhaagsche Vakschool aan de Louise Henriëfstrafraat, dat 9 December geopend is.

De vermoorde opzichter van de diamantslijperij aan de Overtoom te Amsterdam, G. J. de Ruyter.

FRAAIE GESCHENKEN.

KERSTFEEST nadert weer, en daarmee voor menig een veel hoofdbrekens om voor vrouw of verloofde een passend geschenk te kiezen. Dat is dikwijls lastig, niet alleen voor hen, die schraaltjes met aardse goederen gezegend, uit een mager beursje moeten putten, doch veelal ook voor de gelukkigen voor wie de pecuniaire-aangelegenheid geen rol speelt. Voor dezulken kan de keuze spoedig bepaald zijn: juweelen! Denk eens aan, welke dame toont zich ongevoelig voor het heerlijk geschilder en prachtig gefonkel van diamanten-sieraden! En daarin is de keuze groot genoeg: dat zagen we een dezer dagen nog uit de collectie der firma Gebr. Wallig, Singel 260, te Amsterdam. Daaronder bevinden zich stukken van het fijnste genre, die er op gemaakt schijnen, den meest verwenen smaak te verrassen. Bijgaande afbeelding geeft daar heel vaagjes een kijkje op — schoon ze ook het diepe gefintel en de verrukkelijke schitter-reflecties van kunstig bewerkte diamant niet vermogen te geven.

Nu vereischt de aanschaffing van diamant direct een tamelijk stuk geld, dat veler krachten te boven gaat, en als uitgave-in-ééns te machtig is. Voor die velen is echter de firma Gebr. Wallig daar, die in navolging van groote juweliersfirma's te Londen, Parijs, Berlijn, enz., uitsluitend diamanten sieraden op termijn levert. Sommige artikelen kan men zelfs betalen met een luttelen riks per maand. Op aanvraag wordt onmiddellijk een keurig geïllustreerde catalogus toegezonden, terwijl reizigers van de firma door het geheele land te ontbieden zijn. Gemakkelijker kan 't zeker niet.

Dat velen in de hoofdstad van deze verkoopvoorwaarde profiteren, laat zich denken, en dat na deze mededeelingen menig een van elders zal opdagen, is zonder eenigen twijfel. En — zij mogen komen die liefhebbers, want nog eens, de firma is ruim voorzien, en heeft zeker voor ieder iets geschiktst.